

Blue Monday

1. Wat is GEEN voorbeeld van synesthesie?

a. Een bittere pil.

Als je een pil doorslikt, proef je die in je mond. Die smaaksensatie kan bitter zijn, dat past bij het zintuig 'proeven'. Bij een 'kille stem' en 'scherpe woorden' wordt een gewaarwording van het zintuig 'voelen' gekoppeld aan iets wat je hoort. Bij een 'warme kleur' is iets wat je voelt gecombineerd met iets wat je ziet. Zulke synesthesieën zijn vormen van beeldspraak. De schrijver bedoelt niet letterlijk wat er staat, hij schetst een plaatje in je hoofd.

<http://bit.ly/maandagblauw>

Klimaat

2. Hoe is dit verschijnsel te verklaren?

b. Droge lucht maakt stembanden minder flexibel.

Je stembanden zitten in je strottenhoofd. Als je uitademt, kun je je stembanden laten trillen en zo geluid maken. In heel droge lucht verliezen je strottenhoofd en je stembanden een deel van hun flexibiliteit. Dat maakt het moeilijker om toonhoogtes af te wisselen; je spraak klinkt monotoner. Zangers hebben in een droge ruimte ook meer moeite om lage en hoge tonen te halen.

<http://bit.ly/klimaattaal>

Handig!

3. Waar zal de software NIET naar kijken?

a. De afkomst.

Het programma herkent niet de boodschap die iemand gebaart, maar wel in welke taal hij dat doet. Dat doet hij op dit moment in 84 procent van de gevallen goed. Het uiterlijk van de gebaarder speelt bij deze herkenning geen rol. Iemand met een buitenlands uiterlijk kan tenslotte ook uit Nederland

afkomstig zijn. Bewegingen van de handen, de mond en de gezichtsuitdrukking zijn wel onderdelen van gebarentalen. Het programma is handig voor wetenschappers die onderzoek doen naar gebarentaal. Ook kan het in de toekomst handig zijn bij automatische vertalingen. Net zoals Google Translate nu al de taal van je tekst herkent.

<http://bit.ly/gebaar>

Tilda

4. Waarom niet?

c. Een orang-oetan kan geen grammatica leren.

Onderzoekers hebben vaker geprobeerd om apen (vooral bonobo's en chimpansees) taal te leren. Meestal lukte het wel om ze verschillende woorden te leren, waarmee ze bijvoorbeeld konden aangeven dat ze wilden eten of drinken. Het lukte echter niet om ze complexe zinnen te leren: ze plaatsen de geleerde woorden in willekeurige volgorde achter elkaar.

<http://bit.ly/Tildataal>

<http://bit.ly/dierenpraat>

Geheimtaal

5. Welke eenvoudige vorm van cryptografie wordt in het dagelijks leven veel gebruikt?

b. Een vreemde taal.

Als je niet wilt dat buitenstaanders je boodschap kunnen begrijpen, zul je je bericht moeten versleutelen. Wanneer ouders niet willen dat hun kinderen meeluisteren, gebruiken

ze daarvoor vaak een vreemde taal. Die methode gebruikten de Amerikanen ook tijdens de Tweede Wereldoorlog. Navajo's gaven Amerikaanse radio-boodschappen door in hun eigen indianentaal. De Japanners hebben deze nooit kunnen ontcijferen.

<http://bit.ly/enigmaKL>

Liefde

6. Wat wordt daarmee bedoeld?

a. Dat een relatie onderhouden moet worden.

Het woord 'liefde' is natuurlijk helemaal geen werkwoord, maar een zelfstandig naamwoord. Iemand die zegt dat liefde een werkwoord is, bedoelt dat liefde of een relatie geen statisch gegeven is. Je moet het actief onderhouden om het in stand te houden.

<http://www.poezieweek.com/>

Zie je wel?

7. Welk zintuig komt in de meeste talen op de tweede plek?

d. Het gehoor.

In twaalf van de dertien onderzochte talen werd na zicht het meest gesproken over wat men hoort. Alleen in het Semai, een kleine taal in Maleisië, was geur belangrijker dan geluid. De onderzoekers geven drie redenen waarom zicht zo dominant is in ons taalgebruik. Ten eerste is zicht evolutionair gezien het belangrijkste zintuig. Daarnaast kijken we bijna de hele dag - in tegenstelling tot bijvoorbeeld ruiken en proeven. En ten slotte gebruiken we 'zien' vaak ook abstract, bijvoorbeeld in 'zie je wel?'

<http://bit.ly/zintuigentaal>

Gele Boekje

8. Welk Belgisch-Nederlands woord blijft in teksten uit den boze?

a. Ajuin (ui).

Voor Vlaamse tekstschrijvers en journalisten is het vaak lastig: woorden en uitdrukkingen die zij in het dagelijks leven veelvuldig gebruiken in gesprekken mogen ze officieel niet gebruiken in teksten, omdat ze niet in het Groene Boekje staan. Het Gele Boekje moet daar verandering in brengen. De Standaard zal de woorden voortaan toelaten en hoopt dat andere Vlaamse media zullen volgen. Voorstanders zijn blij dat Vlamingen minder verkrampd met hun taal om hoeven te gaan. Tegenstanders zijn bang dat het Nederlands in Nederland en dat in Vlaanderen nu te veel uit elkaar zullen groeien.

<http://bit.ly/geleboekje>

<http://bit.ly/vlaams>

